U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Daniely Zemanové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci navrhovatele: **P. C.,** proti odpůrci: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Náměstí Hrdinů 1634/3, Praha, o námitce podjatosti ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Vol 9/2012,

takto:

Soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Petr Průcha **není vyloučen** z projednávání a rozhodování ve věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Vol 9/2012.

Odůvodnění:

Navrhovatel podal dne 27. 11. 2012 u Nejvyššího správního soudu návrh na ochranu proti rozhodnutí odpůrce o odmítnutí kandidátní listiny navrhovatele na funkci prezidenta republiky ze dne 23. 11. 2012, č. j. MV-123483-8/VS-2012. Řízení o tomto návrhu byla přiřazena sp. zn. Vol 9/2012. Po zaslání poučení o složení senátu, kterým je dle rozvrhu práce specializovaný sedmičlenný senát ve věcech volebních, ve věcech místního a krajského referenda a ve věcech politických stran a politických hnutí podle § 16 odst. 2 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), byla zdejšímu soudu dne 3. 12. 2012 doručena námitka podjatosti proti doc. JUDr. Petru Průchovi, CSc. a proti dalším členům volebního senátu Nejvyššího správního soudu, kteří v minulosti byli členy Komunistické strany Československa, ač to o nich není veřejně známo.

Na základě uplatněné námitky podjatosti předložil volební senát zdejšího soudu spis předsedovi Nejvyššího správního soudu k opatření podle § 8 odst. 3 s. ř. s. Předseda Nejvyššího správního soudu z důvodu uplatněné námitky podjatosti přidělil věc pod sp. zn. Nao 86/2012 v souladu s rozvrhem práce k rozhodnutí devátému senátu Nejvyššího správního soudu.

Podle ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou *soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na*

projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Důvodem pro případné vyloučení soudce je tedy a) poměr soudce k věci, účastníkům řízení nebo k jejich zástupcům, nebo b) skutečnost, že se rozhodující soudce účastnil řízení v téže věci před správním orgánem nebo v předchozím soudním řízení. K důvodu a) lze konstatovat, že vyloučení soudce je nutné pro takovou povahu subjektivního vztahu soudce k věci samé, k účastníkům či jejich zástupcům, která je natolik zřejmá a konkrétně označitelná, že lze důvodně pochybovat o soudcově nepodjatosti. Nestrannost či naopak podjatost soudce je především subjektivní psychickou kategorií vyjadřující vnitřní psychický stav soudce k projednávané věci (či účastníkům řízení a jejich zástupcům). K posouzení výše uplatněné námitky podjatosti Nejvyšší správní soud odkazuje na usnesení ze dne 13. 4. 2010, č. j. Nao 13/2010 - 68. Je nutno zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti vyvolávající oprávněné pochybnosti o nezaujatosti soudce v konkrétním případě. Přitom není třeba, aby vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci bylo založeno na skutečně prokázané podjatosti, postačující při posuzování podjatosti soudce je, lze-li mít o jeho nepodjatosti pochybnosti (k tomu srovnej nález Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, všechny zde uvedené nálezy Ústavního soudu jsou dostupné na http://nalus.usoud.cz/Search/Search.aspx). Jinými slovy otázka podjatosti nemusí (a obvykle ani nemůže být) ve všech případech postavena najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem osob zúčastněných na řízení vedou. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci však může v zásadě dojít teprve tehdy, je-li evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat (k tomu srovnej nález Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01).

K vyloučení z důvodů, které jsou podřazeny pod bod b), může dojít pouze za situace, že se soudce rozhodující ve věci, v níž byla vznesena námitka podjatosti, podílel na rozhodování v řízení před správním orgánem nebo v předchozím soudním řízení (řízení před soudem nižšího stupně). Přitom je nutno zdůraznit, že za takto míněné „řízení před správním orgánem“, jakož i za „předchozí soudní řízení“, nelze považovat řízení v jiné věci, byť by se týkala týchž účastníků (obdobně např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003, č. j. Nao 2/2003 - 18, publikované pod č. 53/2004 Sb. NSS).

V každém případě je nutno při úvahách o vyloučení soudců z důvodů uvedených v ustanovení § 8 s. ř. s. postupovat velmi obezřetně, neboť jde o výjimku z ústavní zásady, podle které nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Odnětí věci příslušnému soudci a její přikázání soudci jinému je vždy nutno chápat jako postup výjimečný, k němuž Nejvyšší správní soud přistoupí pouze ze skutečně závažných důvodů, jak již dříve vyslovil zdejší soud např. v usnesení ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003 - 16. Z dikce zákona dále vyplývá, že důvodem pro vyloučení však nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Podstata podjatosti a nestrannosti člena volebního senátu Nejvyššího správního soudu řešená v nyní posuzované věci by měla spočívat v tom, že byl v období před 17. 11. 1989 členem KSČ. Navrhovatel namítá, že bývalí komunisté a loajální soudci totalitního komunistického režimu nemohou být nikdy považováni za nestranné a nepodjaté vůči účastníku, který je bývalým politickým vězněm téhož totalitního komunistického režimu, kterému oni bezvýhradně sloužili. Je přesvědčen, že svými činy byl takový člověk tak trvale a nezvratně zformován, že jeho vystoupením z KSČ po roce 1989 se jeho osobnost v žádném případě nemohla změnit. K podané námitce podjatosti navrhovatel současně doložil osvědčení ze dne 18. 9. 2012 vydané Ministerstvem obrany, kterým mu byl přiznán status účastníka odboje a odporu proti komunismu.

Soudce Nejvyššího správního soudu a současně člen volebního senátu JUDr. Petr Průcha k námitce podjatosti vznesené proti jeho osobě uvedl, že nemá žádný poměr k věci ani k účastníkům, který by mohl vést k pochybnostem o jeho nepodjatosti. Na projednávání nebo rozhodování v dané věci v předchozích řízeních se rovněž nepodílel. Dodal, že má současně za to, že při dodržení obvyklých požadavků na soudní rozhodování, tj. nestrannosti, objektivnosti a apolitičnosti, což stran jeho dosavadního rozhodování zpochybňováno není, jeho dřívější členství v KSČ důvod podjatosti nezakládá.

Devátý senát se při rozhodování o návrhu nejdříve zabýval tím, zda výše uvedená námitka navrhovatele může ve vztahu k členovi volebního senátu zdejšího soudu založit důvod pro případné vyloučení soudce pro jeho poměr k věci, účastníku řízení (stěžovateli) nebo k jeho zástupci, a dospěl k závěru, že takový důvod zde není. Skutečnost, že člen volebního senátu Nejvyššího správního soudu byl v minulosti členem KSČ, za takový důvod považovat nelze, stejný závěr vyplývá i z konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu (viz níže). Vznesená námitka má povahu nepodloženého tvrzení o podjatosti vyplývající bez dalšího pouze z členství soudce v KSČ. Dle názoru Nejvyššího správního soudu nelze přisvědčit premise, že každý soudce, který v minulosti působil v KSČ, má z tohoto důvodu hodnotový systém vychýlen tak, že mu nyní zabraňuje rozhodovat v souladu s právním řádem demokratického právního státu. Samotné členství člena volebního senátu v KSČ v době před 17. 11. 1989 tedy nemůže být samo o sobě důvodem k jeho vyloučení z projednávání a rozhodnutí věci, neboť bývalé členství v politické straně (včetně KSČ) není bez dalšího způsobilé takovou pochybnost založit (shodně viz usnesení zdejšího soudu ze dne 11. 2. 2011, č. j. Nao 10/2011 - 63). K tomu, aby byla založena podjatost jakéhokoli soudce pro jeho bývalé členství v KSČ, vždy musí přistoupit i další, specifické okolnosti projednávané věci. Jak uvedl Ústavní soud např. v usnesení ze dne 17. 9. 2009, sp. zn. IV. ÚS 682/09, *„prosté členství v KSČ není skutečností, jež by obecně vylučovala soudce z rozhodovacího procesu. Míru nezávislosti soudce (např. i s ohledem na jeho bývalé angažmá v KSČ) je tudíž nutno posuzovat v každém případě s přihlédnutím k jeho jedinečným okolnostem.*“ Dle Nejvyššího správního soudu musí být v každém případě takové specifické okolnosti doloženy, aby bylo možno ověřit jejich povahu a intenzitu, a ze kterých by bylo patrné, že soudce, jehož podjatost je namítána, nebude moci nebo schopen nezávisle a nestranně rozhodovat.

Devátý senát proto uzavírá, že podjatost člena volebního senátu v poměru k věci, stěžovateli či jeho zástupci neshledal. Neshledal ani důvod podjatosti pro skutečnost, že se rozhodující soudce účastnil řízení v téže věci před správním orgánem nebo v předchozím soudním řízení. K takové situaci totiž v nyní posuzované věci nedošlo.

Nejvyšší správní soud z výše uvedených důvodů podjatost člena volebního senátu Nejvyššího správního soudu JUDr. Petra Průchy pro rozhodování ve věci sp. zn. Vol 9/2012 neshledal, a proto rozhodl tak, že předmětný soudce není z projednávání a rozhodování v této věci vyloučen.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. prosince 2012

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně senátu